

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.J.M. Koops	Datum	26 juni 2023
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	11334058
E-mail	janjaap.koops@utrecht.nl	Onderwerp	Tegemoetkoming parkeerkosten lage inkomens
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Mobiliteit, Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Wij zijn verheugd u te melden dat we een mogelijkheid hebben gevonden om een tegemoetkoming uit te werken voor mensen met een laag inkomen, in verband met het plan om betaald parkeren in te voeren in de gehele stad. Met deze brief informeren wij u over de uitwerking van dit plan uit het coalitieakkoord.

Tegemoetkoming

De kosten van een parkeervergunning zijn vastgelegd in de belastingverordening. Het geven van korting op belasting is wettelijk niet mogelijk. Als gemeente mogen we niet aan inkomenspolitiek doen. We hebben daarom besloten om een mobiliteitsbudget op de U-pas nader uit te werken als tegemoetkoming van de parkeerkosten. Dit is in lijn met de uitgangspunten in het [uitvoeringsprogramma vervoersongelijkheid](#).

Het algemeen te besteden tegoed voor een volwassen U-pashouder is 120 euro. Hiervan kan nu maximaal 75 euro worden uitgegeven aan openbaar vervoer. We willen dit maximaal te besteden bedrag van 75 euro dat U-pashouders kunnen inzetten voor openbaar vervoer uitbreiden met een nog nader te bepalen bedrag. Daarbij geven we de U-pashouder de keuze om dat bedrag in te zetten voor het betalen van een deel van de parkeervergunning of het te gebruiken voor het openbaar vervoer. Daarnaast onderzoeken we of we nog meer vervoersvormen aan het mobiliteitsbudget kunnen koppelen, zoals bijvoorbeeld deelmobiliteit of de fietsdeals.

De financiële scenario's van het mobiliteitsbudget lichten we later in deze brief toe. Het is belangrijk te melden dat, om fiscaal-juridische redenen, alle U-pashouders hetzelfde bedrag moeten krijgen.

Doordat U-pashouders straks zelf mogen bepalen waar ze het geld voor gaan inzetten, worden U-pashouders met een auto niet extra bevoordeeld met een korting. Immers iemand die geen auto heeft kan het maximaal te besteden tegoed inzetten voor openbaar vervoer of voor andere doelen.

Gebruiken U-pashouders het mobiliteitsbudget in zijn geheel niet, dan kunnen ze het ook aan andere doelen besteden. Dit betekent dat alle volwassen U-pashouders een extra tegoed gaan krijgen op de U-pas die ze vrij kunnen gebruiken voor (onder andere) mobiliteit.

We hebben op dit moment bijna 30.000 volwassen U-pashouders. Binnen deze groep bedraagt het uniek pasgebruik bij volwassenen 70 % en bij AOW+ bedraagt dit 51,5 %¹. Dus 70 respectievelijk 51,5% van de inwoners die recht hebben op een U-pas, zijn in het bezit hiervan. Het uitputtingspercentage is nagenoeg gelijk t.o.v. afgelopen pasjaar.

In het voorstel voor de Voorjaarsnota 2023 hebben we voor de tegemoetkoming van parkeerkosten voor lage inkomens 704.000 euro structureel gereserveerd. Met dit budget moeten ook de uitvoeringskosten worden betaald. Deze schatten we nu in op circa 50.000 euro per jaar.

Wat betekent de tegemoetkoming nu voor de U-pashouder?

We kunnen bij de uitvoering van dit mobiliteitsbudget op de U-pas de volgende groepen gebruikers identificeren:

- De U-pashouder zonder auto, die wel gebruik maakt van het budget voor openbaar vervoer: Deze groep gaat er met deze regeling op vooruit, omdat ze straks een hoger budget krijgen voor openbaar vervoer. Als ze dat niet gebruiken kunnen ze het besteden aan andere U-pas doeleinden.
- De U-pashouder zonder auto, die geen gebruik maakt van het budget voor het openbaar vervoer: Zij krijgen straks een hoger bedrag om te besteden aan andere U-pas doeleinden.
- De U-pashouder met auto, die geen gebruik maakt van het budget voor het openbaar vervoer: Zij kunnen het bedrag, afhankelijk van het gekozen scenario, inzetten voor het betalen van de parkeervergunning en kunnen de rest besteden aan de overige U-pas doelen.
- De U-pashouder met auto, die ook volledig gebruik maakt van het openbaar vervoertegoed of het tegoed aan andere doelen volledig gebruikt: Zij krijgen er een budget bij, maar ook een extra bestedingsdoel, namelijk de parkeervergunning. Ze kunnen dan minder tegoed uitgeven aan andere U-pas doelen. Dit is de enige groep U-pashouders die er met deze regeling niet op vooruit gaat, omdat ze binnen de huidige regeling al maximaal het tegoed benutten en er een klein bedrag bij gaan krijgen. Onder de volwassenen zien we dat 7877 personen het tegoed op zijn of haar pas meer dan 95% uit nut. We schatten in dat het aandeel autobezitters onder een laag inkomen 30% bedraagt. Daarnaast hebben niet alle pashouders direct een parkeervergunning nodig, omdat in het voorstel voor de invoering van betaald parkeren niet de hele stad in een keer wordt ingevoerd. Dit alles zorgt dat deze groep, zeker in de eerste jaren, relatief klein is.

Kortom: Deze regeling zorgt ervoor dat een groot deel van de U-pashouders erop vooruit gaat, kijkend naar het U-pas tegoed. Alleen de groep met een auto die het (openbaar vervoer) tegoed al maximaal gebruikt, gaat er niet in deze zin op vooruit.

Ter illustratie is het relevant te melden dat het Nibud onderzoek heeft gedaan naar de kosten van autobezit per maand. Het gaat hierbij om vaste en variabele kosten. Een mini-klasse auto kost ongeveer 320 euro per maand en daarmee ongeveer 3840 euro per jaar. Een parkeervergunning kost in B1 gebied ongeveer 150 euro per jaar. De toename van de kosten voor autobezit na invoering van betaald parkeren zou in dit voorbeeld dan 4% zijn, zonder gebruik van het U-pastegoed.

Financiële scenario's van het mobiliteitsbudget

Voor het bepalen van de hoogte van het mobiliteitsbudget en de daarbij behorende financiële kosten, is een aantal variabelen te definiëren. We hebben bij de uitwerking van de scenario's van de

¹ Cijfers d.d. 20 juni 2023. Nadere analyse over het pasjaar 2022/2023 is pas na de overgang naar het nieuwe pasjaar van 1 juli 2023 bekend.

tegemoetkoming een aantal aannames moeten doen over onder andere het autobezit onder lage inkomens en de verwachting van het gebruik van het U-pas tegoed.

1. De grootte van het betaald parkeren gebied: U-pashouders gaan alleen hun mobiliteitsbudget inzetten voor het betalen van een deel van de parkeervergunning, als ze in betaald parkeren gebied wonen. Anders hebben ze de ruimte om het tegoed vrij te besteden. Uw raad krijgt binnenkort een raadsvoorstel voorgelegd voor het invoeren van betaald parkeren in de gehele stad, waarin een ingroeimodel wordt voorgesteld hoe betaald parkeren wordt uitgebreid over de stad. Hoe groter het gebied, hoe meer potentiële U-pashouders die hun mobiliteitsbudget zullen inzetten voor parkeren. Ook over dit ingroeipad hebben we aannames gedaan.
2. De mate waarin het U-pas budget wordt benut en de ontwikkeling in het aantal U-pashouders: We verwachten dat in 2023 rond de 75% van het mogelijke U-pas budget daadwerkelijk wordt benut en we zien een stijging van het aantal U-pashouders.
3. De verdeling tussen het OV geld en het parkeergeld dat kan worden ingezet: Het is aannemelijk dat een hoog aandeel U-pashouders met een auto in betaald parkeren gebied, het U-pasbudget gaat claimen voor het betalen van een deel van de parkeervergunning. Dit heeft invloed op de hoogte van het bedrag dat gereserveerd moet worden voor deze regeling.

In onderstaand tabel is een indicatieve doorrekening gemaakt van het mobiliteitsbudget:

Scenario ingroeipad (met 75% bereik) en inzet mobiliteitsbudget	Alleen toegevoegd budget inzetten voor parkeren	Helpt OV budget Upas plus toevoeging parkeren	Gehele mobiliteitsbudget Upas inzetten voor parkeren
Overzicht 2024			
uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
nog beschikbaar	€ 654.000	€ 654.000	€ 654.000
extra mobiliteitsbudget generiek	€ 28,77	€ 25,28	€ 21,79
maximale verrekening parkeren	€ 28,77	€ 62,78	€ 96,79
Overzicht 2025			
uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
nog beschikbaar	€ 654.000	€ 654.000	€ 654.000
extra mobiliteitsbudget generiek	€ 28,66	€ 24,48	€ 20,31
maximale verrekening parkeren	€ 28,66	€ 61,98	€ 95,31
Overzicht 2026			
uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
nog beschikbaar	€ 654.000	€ 654.000	€ 654.000
extra mobiliteitsbudget generiek	€ 28,55	€ 23,69	€ 18,85
maximale verrekening parkeren	€ 28,55	€ 61,19	€ 93,85
Overzicht 2027			
uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
nog beschikbaar	€ 654.000	€ 654.000	€ 654.000
extra mobiliteitsbudget generiek	€ 28,44	€ 22,91	€ 17,39
maximale verrekening parkeren	€ 28,44	€ 60,41	€ 92,39
Overzicht 2030			
uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
nog beschikbaar	€ 654.000	€ 654.000	€ 654.000
extra mobiliteitsbudget generiek	€ 27,79	€ 18,34	€ 8,90
maximale verrekening parkeren	€ 27,79	€ 55,84	€ 83,90

Het aandeel autobezitters onder de inwoners met een laag inkomen schatten we op 30%. Dit baseren we op cijfers over autobezit en lage inkomens in Rotterdam. Dit percentage is ook toegepast op de U-pashouders. Doordat het betaald parkeren geleidelijk wordt ingevoerd, hebben niet alle pashouders tegelijkertijd een vergunning nodig. We hebben in de doorrekeningen gewerkt met het volgende indicatieve ingroeipad: in 2024 heeft 25% een vergunning nodig, 2025: 30%, 2026: 35%, 2027: 40% en voor 2030 is gerekend met 70%. Voor het inzicht laten we ook een scenario zien met 100% van de autobezitters. Deze is niet gekoppeld aan een jaartal.

Er is voor de compensatie een budget beschikbaar van 704.000 euro, waarvan 654.000 euro voor de compensatie zelf. Het is de verwachting dat bijna iedereen (we gaan uit van 95%) die een parkeervergunning nodig heeft en de mogelijkheid heeft het U-pasbudget daarvoor in te zetten, dit ook zal doen. Het huidige mobiliteitsbudget binnen de U-pas bedraagt voor volwassenen 75 euro, de parkeervergunning zou als doel hieraan toegevoegd kunnen worden.

Uitleg scenario's:

Alleen toegevoegd bedrag inzetten voor parkeren: het bedrag dat wordt toegevoegd is binnen het nieuwe mobiliteitsbudget (75 euro plus de toevoeging) ook de maximaal toegestane verrekening voor parkeren. Voor openbaar vervoer geldt geen maximale verrekening, ofwel het volledige mobiliteitsbudget mag aan openbaar vervoer worden besteed. Dit is het scenario waarbij duurzaam reizen het meest wordt gestimuleerd omdat je een relatief klein gedeelte (de toevoeging) kan inzetten voor het betalen van de parkeervergunning.

Helft OV budget + de toevoeging inzetten voor parkeren: de maximaal toegestane verrekening voor parkeren is de toevoeging plus 50% van het huidige OV-tegoed van 75 euro (37,50 euro). Voor openbaar vervoer geldt geen maximale verrekening.

Gehele mobiliteitsbudget inzetten voor parkeren: de toevoeging plus het huidige OV-tegoed van 75 euro mag ook voor parkeren gebruikt worden. Ook voor openbaar vervoer geldt geen maximale verrekening. Dit is het scenario waarbij duurzame mobiliteit het minst wordt gestimuleerd omdat het budget maximaal beschikbaar wordt gemaakt voor korting op een parkeervergunning.

In werkelijkheid zullen de gehanteerde uitgangspunten afwijken. Zo kan het aantal U-pashouders bijvoorbeeld gaan stijgen of is het autobezit onder U-pashouders in werkelijkheid lager. Het is daarom van belang het gebruik van de U-pas en in het bijzonder de benutting van het mobiliteitsbudget goed te monitoren, zodat zo nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

Afgevallen varianten

Er zijn twee varianten afgevallen. Het gaat hierbij om kwijtschelding en het uitbetalen van een bepaald bedrag aan mensen met een laag inkomen die een auto hebben en in betaald parkeren gebied wonen. Ook is gekeken naar een combinatie van de varianten.

- Kwijtschelding: er bestaat de mogelijkheid om de parkeerbelasting kwijt te schelden. Om in aanmerking te komen voor kwijtschelding moet er sprake zijn van een inkomen van maximaal 101% van het minimuminkomen en de auto mag maximaal 3350 euro waard zijn. Daarnaast moet je om nu in aanmerking te komen in betaald parkeren gebied wonen. We denken dat we hier maar een hele kleine groep mee kunnen helpen.
- Het uitbetalen van een bepaald bedrag aan mensen met een laag inkomen die een auto hebben en in betaald parkeren gebied wonen: Op deze wijze krijgen autobezitters met een laag inkomen die in een betaald parkeren gebied wonen korting op belasting, en dat is juridisch niet toegestaan.

Datum 26 juni 2023
Ons kenmerk 11334058

Hoe werkt dit voor de U-pas gebruiker?

Na behandeling van de Voorjaarsnota in uw raad (waarbij u zich ook zou kunnen uitspreken over een voorkeursscenario voor uitvoering van het mobiliteitsbudget), gaan we het mobiliteitsbudget verder uitwerken. We denken eraan om de automaat die in het stadskantoor staat om het U-pastegoed op de OV chipkaart te zetten, uit te breiden met het betalen van een parkeervergunning. Dit moeten we nog verder uitwerken.

Het is straks alleen mogelijk om de bewonersvergunning te betalen met het U-pastegoed en niet de bezoekersvergunning. Dit heeft ermee te maken dat U-pastegoed alleen gebruikt kan worden door mensen die in de gemeente Utrecht wonen en dus niet voor bezoek dat buiten Utrecht woont. Daarnaast is het verwachte voorstel voor het invoeren van betaald parkeren in de hele stad dat de werkingstijden voor betaald parkeren gaan gelden tussen 06.00 en 11.00u. Buiten deze tijden kunnen mensen nog gratis parkeren. De werkingstijden zijn dusdanig kort, dat er voldoende momenten zijn om gratis te kunnen parkeren en elkaar te ontmoeten.

Uitvoering

We gaan de aankomende tijd het mobiliteitsbudget op de U-pas vormgeven. Dit vraagt nogal wat technische aanpassingen, omdat het U-pas tegoed gekoppeld moet worden aan het betaalsysteem van de parkeervergunning. We denken hier minimaal een half jaar voor nodig te hebben, omdat we moeten aansluiten bij de lopende aanbesteding voor het nieuwe parkeervergunningsstelsel.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,